

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก

3. ไวยาวัจกร มีหน้าที่ใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ออกใบเสร็จและใบอนุโมทนาบัตร
- ตรวจสอบเงินจากผู้รับบริจาค
- นำเงินฝากธนาคาร
- บันทึกบัญชี
- จัดทำรายงานการเงินเสนอเจ้าอาวาส
- ดูแลการจ่ายค่าใช้จ่าย
- อื่น ๆ ระบุ.....

4. การรับบริจาค ช่วงปี พ.ศ. 2541 ได้รับบริจาคสิ่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เงินบริจาค
- ทรัพย์สินอื่น
  - ที่ดิน
  - วัสดุก่อสร้าง
  - เครื่องใช้ไฟฟ้า
  - สิ่งของอื่นๆ

5. มีรายรับอื่น ๆ นอกเหนือจากการรับบริจาคข้างต้นหรือไม่

- ไม่มี
- มี
  - ค่าเช่า
  - งานวัด
  - การให้บริการอื่นๆ ระบุ .....
  - การจำหน่ายสิ่งของ ระบุ.....

5. ผู้มีหน้าที่ออกใบเสร็จรับเงินและใบอนุโมทนาบัตรคือ
- พระผู้ที่ได้รับเงินบริจาค
  - พระสงฆ์ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่โดยเฉพาะ
6. การจัดทำสมุดหรือทะเบียนรับบริจาค
- ไม่มี
  - มี ผู้จัดทำคือ เจ้าอาวาส
  - ไวยาวัจกร
  - อื่น ๆ ระบุ.....
7. ผู้ใดเป็นผู้เปิดตู้รับบริจาค
- เจ้าอาวาส
  - ไวยาวัจกร
  - พระสงฆ์ในวัดที่ได้รับมอบหมาย
  - อื่น ๆ ระบุ.....
8. เงินจากตู้รับบริจาค มีการปฏิบัติอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- มีกุญแจปิด
  - การเปิดตู้มีกรรมการมากกว่า 1 คน
  - มีการบันทึกในสมุดรับเงินทุกครั้ง
  - นำเงินฝากธนาคาร ตามยอดที่ตรวจนับได้
  - ต้องได้รับอนุมัติจากเจ้าอาวาส ในการเปิดตู้รับบริจาค
9. การเปิดบัญชีเงินฝากของวัด ปฏิบัติอย่างไร
- เปิดบัญชีในนามของเจ้าอาวาสผู้เดียว
  - เปิดบัญชีในนามของเจ้าอาวาสร่วมกับกรรมการท่านอื่น
  - อื่น ๆ ระบุ.....

10. ผู้มีหน้าที่นำเงินไปฝากธนาคาร คือ

- เจ้าอาวาส
- ไวยาวัจกร
- กรรมการของวัด
- อื่น ๆ ระบุ.....

11. ในการรับทรัพย์สินที่มีผู้บริจาค มีการให้เลขรหัสหรือไม่

- มี
- ไม่มี

12. เมื่อมีการยืมทรัพย์สิน เช่น เก้าอี้ เครื่องครัว เป็นต้น ปฏิบัติตามข้อใดต่อไปนี้
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- แจ้งเจ้าอาวาสเพื่อขออนุมัติการให้ยืม
- จัดบันทึกการยืม - คืน ทรัพย์สิน
- ตรวจสอบทุกครั้ง เมื่อมีการนำทรัพย์สินมาคืน
- ตรวจสอบสภาพของทรัพย์สินที่ยืมไป
- ถ้ามีการเสียหายของทรัพย์สิน ผู้ที่ยืมไปเป็นผู้รับผิดชอบ

13. หลังจากจัดทำบัญชีแล้วมีผู้ใดทำการตรวจสอบหรือไม่

- ไม่มี
- มี ตรวจสอบโดย เจ้าอาวาส
- ไวยาวัจกร
- กรรมการของวัด
- อื่น ๆ ระบุ.....

14. มีการจำแนกประเภทรายการในการบันทึกรายการและการรายงานหรือไม่

	การบันทึกรายการ		การจัดทำรายงาน		หมายเหตุ
	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	
รายรับ					เช่น จากการบริจาค , ดอกเบี้ยรับ เป็นต้น
รายจ่าย					เช่น ค่าน้ำ , ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ เป็นต้น
ทรัพย์สิน					เช่น การก่อสร้าง , เครื่องใช้ , อุปกรณ์ เป็นต้น

15. มีการจัดทำสมุดหรือทะเบียนในข้อใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การรับเงินบริจาค
- การรับทรัพย์สินบริจาคอื่น
- รายรับอื่นที่มีใช้ในการรับบริจาค
- รายจ่ายที่ต้องจ่ายเป็นเงินสด
- รายจ่ายที่ต้องจ่ายเป็นเช็ค
- บัญชีเงินสดคงเหลือ
- บัญชีเงินฝากธนาคารคงเหลือ
- บัญชีทรัพย์สิน

16. ประเภทของรายงานที่จัดทำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- รายรับ
- รายจ่าย
- ทรัพย์สิน

	รายเดือน	รายปี	อื่น ๆ ระบุ

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕
แก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
เรียงตามลำดับมาตรา

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๕

เป็นปีที่ ๑๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕

เป็นปีที่ ๔๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ดังต่อไปนี้

* มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔

มาตรา ๔ ภายในระยะเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ บรรดา กฎ ระเบียบ กฤษฎีกา กติกาของคณะสงฆ์ กติกาของสังฆมณฑล กติกาของสังฆมณฑล กติกาของสังฆมณฑล

พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช ข้อบังคับและระเบียบเกี่ยวกับคณะสงฆ์ที่ใช้บังคับอยู่ในวันประกาศพระราชบัญญัตินี้ในราชกิจจานุเบกษา

ให้คงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้จนกว่าจะมีกฎ ระเบียบ กฤษฎีกา กติกาของมหาเถรสมาคม พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช

ข้อบังคับ หรือระเบียบของมหาเถรสมาคม ยกเลิก หรือมีความอย่างเดียวกัน หรือขัดหรือแย้งกัน หรือกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๕ เพื่อประโยชน์แห่งมาตรา ๔ บรรดาอำนาจหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในสัญญาฉันทิกติกาสงฆ์ กฎองศ์การ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช

ข้อบังคับและระเบียบเกี่ยวกับคณะสงฆ์ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพระภิกษุตำแหน่งใดหรือคณะกรรมการสงฆ์ใดซึ่งไม่มีในพระราชบัญญัตินี้

ให้มหาเถรสมาคมมีอำนาจกำหนดโดยกฎหมายมหาเถรสมาคมให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพระภิกษุตำแหน่งใดรูปใดหรือหลายรูปรวมกันเป็นคณะตามที่เห็นสมควรได้

* มาตรา ๕ ทวิ ในพระราชบัญญัตินี้

คณะสงฆ์ หมายความว่า บรรดาพระภิกษุที่ได้รับบรรพชาอุปสมบทจากพระอุปัชฌาย์ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายที่ใช้บังคับก่อนพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะปฏิบัติศาสนกิจในหรือนอกราชอาณาจักร

คณะสงฆ์อื่น หมายความว่า บรรดาบรรพชิตจีนนิกาย หรือ อนัมมิกาย

พระราชกณะ หมายความว่า พระภิกษุที่ได้รับแต่งตั้งและสถาปนาให้มีสมณศักดิ์ตั้งแต่ชั้นสามัญจนถึงชั้นสมเด็จพระราชาคณะ

สมเด็จพระราชาคณะผู้มีอาวุโสสูงสุดโดยสมณศักดิ์ หมายความว่า สมเด็จพระราชาคณะที่ได้รับสถาปนาก่อนสมเด็จพระราชาคณะรูปอื่น ถ้าได้รับสถาปนาในวันเดียวกัน ให้ถือรูปที่ได้รับสถาปนาในลำดับก่อน

* มาตรา ๕ ตริ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการแต่งตั้งสถาปนาและถอดถอนสมณศักดิ์ของพระภิกษุในคณะสงฆ์

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงปฏิบัติการเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

สมเด็จพระสังฆราช

* มาตรา ๗ พระมหากษัตริย์ทรงสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชองค์หนึ่ง

ในกรณีที่ตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราชว่างลง ให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคมเสนอสมเด็จพระราชาคณะผู้มีอาวุโสสูงสุดโดยสมณศักดิ์ชั้นทุลเกล้าฯ เพื่อทรงสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช

ในกรณีที่สมเด็จพระราชาคณะผู้มีอาวุโสสูงสุด โดยสมณศักดิ์ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม เสนอนามสมเด็จพระราชาคณะรูปอื่นผู้มีอาวุโส โดยสมณศักดิ์รองลงมาตามลำดับ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อทรง สถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช

มาตรา ๘ สมเด็จพระสังฆราชทรงดำรงตำแหน่งสกลมหาสังฆปริณายก ทรงบัญชาการ คณะสงฆ์ และทรงตราพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราชโดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย พระธรรม วินัย และกฏมหาเถรสมาคม

* มาตรา ๙ ในกรณีที่สมเด็จพระสังฆราชทรงลาออกจากตำแหน่งหรือพระมหากษัตริย์ ทรงพระกรุณาโปรดให้ออกจากตำแหน่งพระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษาของสมเด็จพระสังฆราชหรือตำแหน่งอื่นใดตามพระราชอัธยาศัยก็ได้

* มาตรา ๑๐ ในเมื่อไม่มีสมเด็จพระสังฆราช ให้สมเด็จพระราชาคณะผู้มีอาวุโสสูงสุด โดยสมณศักดิ์เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

ถ้าสมเด็จพระราชาคณะผู้มีอาวุโสสูงสุด โดยสมณศักดิ์ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ กรรมการมหาเถรสมาคมที่เหลืออยู่เลือกสมเด็จพระราชาคณะรูปหนึ่งผู้มีอาวุโสสูงสุด โดยสมณ ศักดิ์รองลงมาตามลำดับ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชในเมื่อ สมเด็จพระสังฆราชไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักร หรือไม่อาจทรงปฏิบัติหน้าที่ได้ สมเด็จพระสังฆราชจะ ได้ทรงแต่งตั้งให้สมเด็จพระราชาคณะรูปใดรูปหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทน

ในกรณีที่สมเด็จพระสังฆราชมิได้ทรงแต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนตามวรรคสาม หรือ สมเด็จพระราชาคณะซึ่ง ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่แทนสมเด็จพระสังฆราชไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ สมเด็จพระสังฆราชได้ ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลมให้รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศนามสมเด็จพระราชาคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช ตามมาตรานี้ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๑ สมเด็จพระสังฆราชพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) มรณภาพ
- (๒) พ้นจากความเป็นพระภิกษุ
- (๓) ลาออก
- (๔) ทรงพระกรุณาโปรดให้ออก

หมวด 2

มหาเถรสมาคม

* มาตรา ๑๒ มหาเถรสมาคมประกอบด้วยสมเด็จพระสังฆราช ซึ่งทรงดำรงตำแหน่งประธานกรรมการโดยตำแหน่ง สมเด็จพระราชาคณะทุกรูปเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และพระราชาคณะซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งมีจำนวนไม่เกินสิบสองรูปเป็นกรรมการ

มาตรา ๑๓ ให้อธิบดีกรมการศาสนาเป็นเลขาธิการมหาเถรสมาคม โดยตำแหน่งและให้กรมการศาสนาทำหน้าที่สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม

มาตรา ๑๔ กรรมการมหาเถรสมาคม ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๑๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๔ กรรมการมหาเถรสมาคม ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) มรณภาพ
- (๒) พ้นจากความเป็นพระภิกษุ
- (๓) ลาออก
- (๔) สมเด็จพระสังฆราชมีพระบัญชาให้ออก

ในกรณีที่กรรมการมหาเถรสมาคมพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ สมเด็จพระสังฆราชอาจทรงแต่งตั้งพระราชาคณะรูปใดรูปหนึ่ง เป็นกรรมการแทนกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งตามความในวรรคก่อนอยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน

* มาตรา ๑๕ ทวิ มหาเถรสมาคมมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยดีงาม
- (๒) ปกครองและกำหนดการบรรพชาสามเณร
- (๓) ควบคุมและส่งเสริมการศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์

(๔) รักษาหลักพระธรรมวินัยของพระพุทธศาสนา

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

เพื่อการนี้ ให้มหาเถรสมาคมมีอำนาจตรากฎมหาเถรสมาคม ออกข้อบังคับ วางระเบียบ ออกคำสั่ง มีมติหรือออกประกาศ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายและพระธรรมวินัยใช้บังคับได้ และจะมอบให้พระภิกษุรูปใดหรือคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๑๘ เป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ตามวรรคหนึ่งก็ได้

* มาตรา ๑๕ จัตุวา เพื่อรักษาหลักพระธรรมวินัยและเพื่อความเรียบร้อยดีงามของคณะสงฆ์ มหาเถรสมาคมจะตรากฎมหาเถรสมาคม เพื่อกำหนดโทษหรือวิธีลงโทษทางการปกครองสำหรับพระภิกษุและสามเณรที่ประพฤติให้เกิดความเสียหายแก่พระศาสนาและการปกครองคณะสงฆ์ก็ได้

พระภิกษุและสามเณรที่ได้รับโทษตามวรรคหนึ่ง ถึงขั้นให้สละสมณเพศต้องสึกภายในสามวันนับแต่วันทราบคำสั่งลงโทษ

* มาตรา ๑๖ ในกรณีที่ประธานกรรมการมหาเถรสมาคมไม่อาจมาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุมมหาเถรสมาคม และมีได้มอบหมายให้สมเด็จพระราชาคณะรูปใดรูปหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทน ให้สมเด็จพระราชาคณะผู้มีอาวุโสสูงสุดโดยสมณศักดิ์ซึ่งอยู่ในที่ประชุมเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

มาตรา ๑๗ การประชุมมหาเถรสมาคมต้องมีกรรมการ โดยตำแหน่งและกรรมการโดยการแต่งตั้งร่วมกันมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุมระเบียบการประชุมมหาเถรสมาคมให้เป็นไปตามกฎมหาเถรสมาคม

* มาตรา ๑๘ ในกรณีที่ยังไม่มีกรรมการมหาเถรสมาคมแทนตำแหน่งที่ว่างตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง ให้ถือว่ามหาเถรสมาคมมีกรรมการเท่าจำนวนที่เหลืออยู่ในขณะนั้น

* มาตรา ๑๙ สมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งกรรมการมหาเถรสมาคม หรือคณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ตามมติมหาเถรสมาคม ประกอบด้วยพระภิกษุหรือบุคคลอื่นจำนวนหนึ่ง มีหน้าที่พิจารณาถ้อยแถลงเรื่องที่จะเสนอต่อมหาเถรสมาคมและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่มหาเถรสมาคมมอบหมาย โดยขึ้นตรงต่อมหาเถรสมาคม

การจัดให้มีคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ การแต่งตั้งกรรมการหรืออนุกรรมการ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการหรืออนุกรรมการ และระเบียบการประชุม ให้เป็นไปตามระเบียบมหาเถรสมาคม

หมวด ๓

การปกครองคณะสงฆ์

* มาตรา ๒๐ คณะสงฆ์ต้องอยู่ภายใต้การปกครองของมหาเถรสมาคม
การจัดระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎมหาเถรสมาคม

* มาตรา ๒๐ ทวิ เพื่อประโยชน์แก่การปกครองคณะสงฆ์ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้มีเจ้าคณะใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตปกครองคณะสงฆ์ การแต่งตั้งและการกำหนดอำนาจหน้าที่เจ้าคณะใหญ่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎหมายธรรมนูญมหาเถรสมาคม

มาตรา ๒๑ การปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค ให้จัดแบ่งเขตปกครอง ดังนี้

- (๑) ภาค
- (๒) จังหวัด
- (๓) อำเภอ
- (๔) ตำบล

จำนวนและเขตปกครองดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายธรรมนูญมหาเถรสมาคม

มาตรา ๒๒ การปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค ให้มีพระภิกษุเป็นผู้ปกครองตามชั้นตามลำดับดังต่อไปนี้

- (๑) เจ้าคณะภาค
- (๒) เจ้าคณะจังหวัด
- (๓) เจ้าคณะ อำเภอ
- (๔) เจ้าคณะตำบล

เมื่อมหาเถรสมาคมเห็นสมควรจะจัดให้มีรองเจ้าคณะภาค รองเจ้าคณะจังหวัด รองเจ้าคณะอำเภอ และรองเจ้าคณะตำบล เป็นผู้ช่วยเจ้าคณะนั้น ๆ ก็ได้

มาตรา ๒๓ การแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส พระภิกษุอันเกี่ยวกับตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์ตำแหน่งอื่น ๆ และไวยาวัจกรให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎหมายธรรมนูญมหาเถรสมาคม

หมวด ๔

นิคหกรรมและการสละสมณเพศ

มาตรา ๒๔ พระภิกษุจะต้องรับนิกหกรรม ก็ต่อเมื่อกระทำการล่วงละเมิดพระธรรมวินัย และนิกหกรรมที่จะลงแก่พระภิกษุก็ต้องเป็นนิกหกรรมตามพระธรรมวินัย

มาตรา ๒๕ ภายใต้งบบังคับมาตรา ๒๔ มหาเถรสมาคมมีอำนาจตรากฎหมายธรรมนูญมหาเถรสมาคม กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติ เพื่อให้การลงนิกหกรรมเป็นไปโดยถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม และให้ถือว่าเป็นการชอบด้วยกฎหมายที่มหาเถรสมาคมจะกำหนดในกฎหมายธรรมนูญมหาเถรสมาคม

สมาคม ให้มหาเถรสมาคมหรือพระภิกษุผู้ปกครองสงฆ์ตำแหน่งใดเป็นผู้มีอำนาจลงนิกกรรมแก่พระภิกษุผู้ล่วงละเมิดพระธรรมวินัย กับทั้งการกำหนดให้การวินิจฉัยการลงนิกกรรมให้เป็นอันยุติในชั้นใด ๆ นั้นด้วย

มาตรา ๒๖ พระภิกษุรูปใดล่วงละเมิดพระธรรมวินัย และได้มีคำวินิจฉัยถึงที่สุดให้ได้รับนิกกรรมให้สึก ต้องสึกภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้ทราบคำวินิจฉัยนั้น

* มาตรา ๒๗ เมื่อพระภิกษุใดต้องด้วยกรณีข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องคำวินิจฉัยตามมาตรา ๒๕ ให้รับนิกกรรมไม่ถึงให้สึกแต่ไม่ยอมรับนิกกรรมนั้น

(๒) ประพฤติล่วงละเมิดพระธรรมวินัยเป็นอาชญา

(๓) ไม่สังกัดอยู่ในวัดใดวัดหนึ่ง

(๔) ไม่มีวัดเป็นที่อยู่เป็นหลักแหล่ง

ให้พระภิกษุรูปนั้นสละสมณเพศตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎหมายมหาเถรสมาคมพระภิกษุผู้ต้องคำวินิจฉัยให้สละสมณเพศตามวรรคสอง ต้องสึกภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำวินิจฉัยนั้น

มาตรา ๒๘ พระภิกษุรูปใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้เป็นบุคคลล้มละลาย ต้องสึกภายในสามวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด

มาตรา ๒๙ พระภิกษุรูปใดถูกจับโดยต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไม่เห็นสมควรให้ปล่อยชั่วคราวและเจ้าอาวาสแห่งวัดที่พระภิกษุรูปนั้นสังกัดไม่รับมอบตัวไว้ควบคุม หรือพนักงานสอบสวนไม่เห็นสมควรให้เจ้าอาวาสรับตัวไปควบคุม หรือพระภิกษุรูปนั้นมีได้สังกัดในวัดใดวัดหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจจัดดำเนินการให้พระภิกษุรูปนั้นสละสมณเพศเสียได้

มาตรา ๓๐ เมื่อจะต้องจำคุก กักขังหรือขังพระภิกษุรูปใดตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลมีอำนาจดำเนินการให้พระภิกษุรูปนั้นสละสมณเพศได้ และให้รายงานให้ศาลทราบถึงการสละสมณเพศนั้น

หมวด ๕

วัด

* มาตรา ๓๑ วัดมีสองอย่าง

(๑) วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา

(๒) สำนักสงฆ์

ให้วัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล เจ้าอาวาสเป็นผู้แทนของวัดในกิจการทั่วไป

มาตรา ๓๒ การสร้าง การตั้ง การรวม การย้าย การยุบเลิกวัด และการขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมา ให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณียุบเลิกวัด ทรัพย์สินของวัดที่ถูกยุบเลิกให้ตกเป็นศาสนสมบัติกลาง

* มาตรา ๓๒ ทวิ วัดใดเป็นวัดร้างที่ไม่มีพระภิกษุอยู่อาศัย ในระหว่างที่ยังไม่มีการยุบเลิกวัด ให้กรมการศาสนามีหน้าที่ปกครองดูแลรักษาวัดนั้น รวมทั้งที่วัด ที่ธรณีสงฆ์และทรัพย์สินของวัดนั้นด้วย

การยกวัดร้างขึ้นเป็นวัดมีพระภิกษุอยู่จำพรรษา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๓ ที่วัดและที่ซึ่งขึ้นต่อวัด มีดังนี้

(๑) ที่วัด หรือ ที่ซึ่งตั้งวัดตลอดจนเขตของวัดนั้น

(๒) ที่ธรณีสงฆ์ คือ ที่ซึ่งเป็นสมบัติของวัด

(๓) ที่ถ้ำปลานา คือ ที่ซึ่งมีผู้อุทิศแต่ผลประโยชน์ให้วัดหรือพระศาสนา

* มาตรา ๓๔ การโอนกรรมสิทธิ์ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลางให้กระทำได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ เว้นแต่เป็นกรณีตามวรรคสอง

การโอนกรรมสิทธิ์ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง ให้แก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ เมื่อมหาเถรสมาคมไม่ขัดข้องและได้รับคำผัดกรรมจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานนั้นแล้ว ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา ห้ามมิให้บุคคลใดยกอายุความขึ้นต่อสู้กับวัดหรือกรมการศาสนา แล้วแต่กรณีในเรื่องทรัพย์สินอันเป็นที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง

* มาตรา ๓๕ ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ และที่ศาสนสมบัติกลาง เป็นทรัพย์สินซึ่งไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

มาตรา ๓๖ วัดหนึ่งให้มีเจ้าอาวาสรูปหนึ่ง และถ้าเป็นการสมควรจะให้มีรองเจ้าอาวาสหรือผู้ช่วยเจ้าอาวาสด้วยก็ได้

มาตรา ๓๗ เจ้าอาวาสมีหน้าที่ดังนี้

- (๑) บำรุงรักษาวัด จัดกิจการและศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดี
- (๒) ปกครองและสอดส่องให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดนั้น

ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย

กฎหมายอาญา หมวด ๑๖ ระเบียบหรือคำสั่งมหาเถรสมาคม

- (๓) เป็นธุระในการศึกษาอบรมและสั่งสอน พระธรรมวินัยแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์
- (๔) ให้ความสะดวกตามสมควรในการบำเพ็ญกุศล

มาตรา ๓๘ เจ้าอาวาสมีอำนาจดังนี้

- (๑) ห้ามบรรพชิตและคฤหัสถ์ซึ่งมิได้รับอนุญาตของเจ้าอาวาสเข้าไปอยู่อาศัยในวัด
- (๒) สั่งให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ซึ่งไม่อยู่ในโอวาทของเจ้าอาวาสออกไปเสียจากวัด
- (๓) สั่งให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยในวัด ทำงานภายในวัดหรือให้

ทำทัณฑ์บนหรือให้ขอขมาโทษ

ในเมื่อบรรพชิตหรือคฤหัสถ์ในวัดนั้นประพฤติผิดคำสั่งเจ้าอาวาสซึ่งได้สั่งโดยชอบด้วยพระธรรมวินัย กฎหมายอาญา หมวด ๑๖ ระเบียบหรือคำสั่งของมหาเถรสมาคม

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่ไม่มีเจ้าอาวาสหรือเจ้าอาวาสไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แต่งตั้งผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาส ให้ผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับเจ้าอาวาส

การแต่งตั้งผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาส ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎหมายอาญา

หมวด ๖

ศาสนสมบัติ

มาตรา ๔๐ ศาสนสมบัติแบ่งออกเป็นสองประเภท

- (๑) ศาสนสมบัติกลาง ได้แก่ ทรัพย์สินของพระศาสนาซึ่งมิใช่ของวัดใดวัดหนึ่ง
- (๒) ศาสนสมบัติของวัด ได้แก่ ทรัพย์สินของวัดใดวัดหนึ่ง

การดูแลรักษาและการจัดการศาสนสมบัติกลางให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมการศาสนา เพื่อการนี้ให้ถือว่ากรมการศาสนาเป็นเจ้าของศาสนสมบัติกลางนั้นด้วย

การดูแลรักษาและการจัดการศาสนสมบัติของวัด ให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๑ ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำงบประมาณประจำปีของศาสนสมบัติกลาง ด้วยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคมและเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้งบ ปรมาณนั้นได้

หมวด ๗
บทกำหนดโทษ

* มาตรา ๔๒ ผู้ใดมิได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระอุปัชฌาย์ หรือถูกถอดถอนจากความเป็น พระอุปัชฌาย์ตามมาตรา ๒๓ แล้วกระทำการบรรพชาอุปสมบทแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำ คุกไม่เกินหนึ่งปี

* มาตรา ๔๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๕ จัตวา วรรคสอง มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคสาม หรือมาตรา ๒๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี

* มาตรา ๔๔ ผู้ใดพ้นจากความเป็นพระภิกษุเพราะต้องปาราชิกมาแล้ว ไม่ว่าจะมีความ วินิจฉัยตามมาตรา ๒๕ หรือไม่ก็ตาม แต่มารับบรรพชาอุปสมบทใหม่โดยกล่าวความเท็จหรือปิด บังความจริงต่อพระอุปัชฌาย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี

* มาตรา ๔๕ ทวี ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายสมเด็จพระสังฆราช ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

* มาตรา ๔๕ ตริ ผู้ใดใส่ความคณะสงฆ์หรือคณะสงฆ์อื่นอันอาจก่อให้เกิดความเสื่อม เสี่ยหรือความแตกแยก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้ง จำทั้งปรับ

หมวด ๘
เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๔๕ ให้ถือว่าพระภิกษุซึ่งได้รับแต่งตั้งดำรงตำแหน่งในการปกครองคณะสงฆ์ และไวยาวัจกร เป็นเจ้าพนักงานตามความในประมวลกฎหมายอาญา

* มาตรา ๔๔ ตีร เพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

* มาตรา ๔๖ แก้ไขโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

หมายเหตุ

๑. ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติเพิ่มเติมอีก ๔ มาตรา คือ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และ มาตรา ๒๑ ดังนี้
 มาตรา ๑๘ บรรดากฎกระทรวง กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งของมหาเถรสมาคมที่ออกตาม

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๙ วัดที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๐ ให้พระภิกษุที่ได้รับแต่งตั้งและสถาปนาให้มีสมณศักดิ์อยู่ก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ยังมีสมณศักดิ์นั้นต่อไป

ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะใหญ่ กรรมการหรืออนุกรรมการใด ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ หรือตามกฎกระทรวง กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งของมหาเถรสมาคมซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ยังคงดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนครบวาระการดำรงตำแหน่งหรือจนกว่ามหาเถรสมาคมจะมีมติเป็นประการอื่น

มาตรา ๒๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๒. ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

๒.๑ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการในการประกาศใช้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕

๒.๒ นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการในการประกาศใช้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

สรุปรายละเอียดเกี่ยวกับ
พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๕

ตามที่ได้ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๕ นั้นอาศัยเหตุผลพอสรุปได้ว่า พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้ใช้บังคับเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติบางมาตราไม่ชัดเจนไม่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และในบางกรณีมิได้บัญญัติไว้ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ จึงเป็นการสมควรที่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้เหมาะสมต่อไป โดยเพิ่มเติมบทนิยามเพื่อให้ได้ความชัดเจนและสะดวกในการตีความ ปรับปรุงบทบัญญัติว่าด้วยการสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชให้มีเพียงพระองค์เดียว เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาขัดแย้งในวงการคณะสงฆ์ กำหนดขั้นตอนการแต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนสมเด็จพระสังฆราช กำหนดอำนาจหน้าที่และการปฏิบัติหน้าที่ของมหาเถรสมาคมให้ชัดเจน กำหนดให้มีเจ้าคณะใหญ่เพื่อทำหน้าที่ในการปกครองคณะสงฆ์ เป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของมหาเถรสมาคม ปรับปรุงบทบัญญัติว่าด้วยการสละสมณเพศของพระภิกษุ พร้อมทั้งกำหนดให้พระภิกษุต้องคำวินิจฉัยให้สละสมณเพศนั้นต้องสีกภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำวินิจฉัยนั้น เพิ่มเติมบทบัญญัติให้วัดมีฐานะเป็นนิติบุคคลและให้เจ้าอาวาสเป็นผู้แทนวัด เนื่องจากได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๗๒ มีผลให้วัดไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงต้องบัญญัติให้วัดมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายนี้ เพื่อประโยชน์ในการปกครองดูแลรักษาศาสนสมบัติของวัด เพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยการดูแลรักษาศาสนสมบัติของวัดร้าง ซึ่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๖๕ มิได้บัญญัติไว้ ปรับปรุงบทบัญญัติว่าด้วยการโอนกรรมสิทธิ์ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์และที่ศาสนสมบัติกลางให้แก่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ เมื่อมหาเถรสมาคมไม่ขัดข้องและได้รับคำผาติกรรมแล้ว ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกาเพื่อให้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้นและได้บัญญัติเพิ่มเติม ห้ามมิให้ผู้ใดยกอายุความขึ้นต่อสู้ที่ศาสนสมบัติกลาง พร้อมทั้งกำหนดให้เป็นทรัพย์สินซึ่งไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี เพื่อเป็นการคุ้มครองที่ศาสนสมบัติกลางอันเป็นทรัพย์สินของพระพุทธศาสนา เพิ่มเติมบทกำหนดโทษผู้ที่หมิ่นประมาท ดูหมิ่นหรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายต่อสมเด็จพระสังฆราช เนื่องจากพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๖๕ มิได้บัญญัติไว้ อีกทั้งปรับปรุงบทกำหนดโทษให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ประกาศใช้นี้ เป็นการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันให้เหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น มิใช่เป็นการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติขึ้นใหม่หรือเปลี่ยนแปลงโครงสร้างใหม่แต่ประการใด เพียงแต่เป็นการแก้ไข เพิ่มเติมให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันและเพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติโดยเป็นการแก้ไขพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ จำนวน ๑๖ มาตรา และเพิ่มเติมจำนวน ๘ มาตรา ดังนี้

๑. เพิ่มเติมมาตรา ๕ ทวิ และมาตรา ๕ ตริ เพื่อกำหนดบทนิยามให้มีความชัดเจนสะดวกในการตีความ เนื่องจากพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มิได้กำหนดบทนิยามไว้และเพิ่มเติมบทบัญญัติ

๒. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ เพื่อปรับปรุงบทบัญญัติว่าด้วยการสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชให้มีเพียงพระองค์เดียวกำหนดขั้นตอนการสถาปนาสมเด็จพระสังฆราช และการแต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนสมเด็จพระสังฆราช

๓. แก้ไขมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ และ มาตรา ๒๐ และเพิ่มเติมมาตรา ๑๕ ทวิ มาตรา ๑๕ ตริ และมาตรา ๑๕ จัตวา เพื่อปรับปรุงบทบัญญัติว่าด้วยอำนาจหน้าที่และการปฏิบัติหน้าที่ของมหาเถรสมาคม กรรมการมหาเถรสมาคม คณะกรรมการและคณะกรรมการมหาเถรสมาคมเพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

๔. เพิ่มเติมมาตรา ๒๐ ทวิ เพื่อปรับปรุงบทบัญญัติโดยกำหนดให้มีเจ้าคณะใหญ่ทำหน้าที่ในการปกครองคณะสงฆ์

๕. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗ เพื่อปรับปรุงบทบัญญัติโดยกำหนดให้มีเจ้าคณะใหญ่ทำหน้าที่ในการปกครองคณะสงฆ์

๖. แก้ไขมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ และเพิ่มเติมมาตรา ๓๒ ทวิ เพื่อปรับปรุงบทบัญญัติว่าด้วยวัด การดูแลรักษาวัด ทรัพย์สินของวัด วัดร้าง และศาสนสมบัติกลางให้เหมาะสม

๗. แก้ไขมาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔ ทวิ และเพิ่มเติมมาตรา ๔๔ ทวิ มาตรา ๔๔ ตริ เพื่อปรับปรุงบทกำหนดโทษให้เหมาะสม

๘. แก้ไขมาตรา ๔๖ เกี่ยวกับคณะสงฆ์อื่นให้ชัดเจน ปรากฏรายละเอียดต่อท้าย

รายชื่อวัดในสังกัด กรมการศาสนา

จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอเมือง

ลำดับ	ชื่อวัด	ประเภท	นิกาย	ที่ตั้ง	อำเภอ	จังหวัด
1.	กู่คำ	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.วัดเกต	เมือง	เชียงใหม่
2.	กู่เต้า	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ศรีภูมิ	เมือง	เชียงใหม่
3.	เกตการาม(เกตูการาม)	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.วัดเกต	เมือง	เชียงใหม่
4.	เกาะกลาง	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 8 ต.ป่าแดด	เมือง	เชียงใหม่
5.	ช่วงสิงห์	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 3 ต.ช้างเผือก	เมือง	เชียงใหม่
6.	ชะงาว	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 2 ต.ฟ้าฮ่าม	เมือง	เชียงใหม่
7.	ควรคำม้า	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ศรีภูมิ	เมือง	เชียงใหม่
8.	เจ็ดยอด	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 2 ต.ช้างเผือก	เมือง	เชียงใหม่
9.	เจดีย์หลวง	พระอารามหลวง	ธรรมยุต	ต.พระสิงห์	เมือง	เชียงใหม่
10.	ชมพู	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ช้างม่อย	เมือง	เชียงใหม่
11.	ชัยพระเกียรติ	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ศรีภูมิ	เมือง	เชียงใหม่
12.	ชัยมงคล	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ช้างคลาน	เมือง	เชียงใหม่
13.	ชัยศรีภูมิ	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 1 ต.ช้างม่อย	เมือง	เชียงใหม่
14.	ช่างเคียน	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ช้างเผือก	เมือง	เชียงใหม่
15.	ช่างพ้อง	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ช้างคลาน	เมือง	เชียงใหม่
16.	ช่างแค้น	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.พระสิงห์	เมือง	เชียงใหม่
17.	เชตะวัน	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ช้างม่อย	เมือง	เชียงใหม่
18.	เชตุพน	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.วัดเกต	เมือง	เชียงใหม่
19.	เชียงมั่น	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ศรีภูมิ	เมือง	เชียงใหม่
20.	เชียงฮิ้น	วัดราษฎร์	มหานิกาย	เชียงฮิ้น ต.ศรีภูมิ	เมือง	เชียงใหม่
21.	ควงคี	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 2 ต.ศรีภูมิ	เมือง	เชียงใหม่
22.	คอกคำ	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ศรีภูมิ	เมือง	เชียงใหม่
23.	คอกเอื้อง	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ศรีภูมิ	เมือง	เชียงใหม่
24.	คอนจัน	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 3 ต.ท่าศาลา	เมือง	เชียงใหม่
25.	คอนชัย	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 4 ต.ป่าแดด	เมือง	เชียงใหม่
26.	ดัมภ์	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 1 ต.ศรีภูมิ	เมือง	เชียงใหม่
27.	ดาวศิษย์	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.หายยา	เมือง	เชียงใหม่

ลำดับ	ชื่อวัด	ประเภท	นิกาย	ที่ตั้ง	อำเภอ	จังหวัด
28.	ต้นตาลโตน	วัดราษฎร์	มหานิกาย	แคด	เมือง	เชียงใหม่
29.	ต้นปิ่น	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 5 ต.แม่เหียะ	เมือง	เชียงใหม่
30.	ตำหนัก	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 1 ต.แม่เหียะ	เมือง	เชียงใหม่
31.	ทรายมูลเมือง	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.พระสิงห์	เมือง	เชียงใหม่
32.	ท่ากระดาศ	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 1 ต.ฟ้าฮ่าม	เมือง	เชียงใหม่
33.	ท่าข้าม	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 4 ต.แม่เหียะ	เมือง	เชียงใหม่
34.	ท่าเคือ	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 6 ต.สันผีเสื้อ	เมือง	เชียงใหม่
35.	ท่าสะอาด	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.วัดเกตุ	เมือง	เชียงใหม่
36.	ท่าหลุก	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 7 ต.สันผีเสื้อ	เมือง	เชียงใหม่
37.	ท่าใหม่ฮี	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 5 ต.ป่าแคด	เมือง	เชียงใหม่
38.	ทุ่งยู	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ศรีภูมิ	เมือง	เชียงใหม่
39.	ธาตุคำ	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.หายยา	เมือง	เชียงใหม่
40.	นันทาราม	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.หายยา	เมือง	เชียงใหม่
41.	บวกรกน้อย	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 5 ต.หนองป่าครั่ง	เมือง	เชียงใหม่
42.	บ้านท้อ	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 2 ต.ป่าตัน	เมือง	เชียงใหม่
43.	บ้านปิง	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ศรีภูมิ	เมือง	เชียงใหม่
44.	บุพพาราม	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ช้างคลาน	เมือง	เชียงใหม่
45.	ปราสาท	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ศรีภูมิ	เมือง	เชียงใหม่
46.	ป่าข่อยไค้	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 2 ต.สันผีเสื้อ	เมือง	เชียงใหม่
47.	ป่าซี	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 3 ต.แม่เหียะ	เมือง	เชียงใหม่
48.	ป่าแดงมหาวิหาร	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 8 ต.สุเทพ	เมือง	เชียงใหม่
49.	ป่าแคด	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 3 ต.ป่าแคด	เมือง	เชียงใหม่
50.	ป่าตัน	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 4 ต.ป่าตัน	เมือง	เชียงใหม่
51.	ป่าเป้า	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ศรีภูมิ	เมือง	เชียงใหม่
52.	ป่าพร้าวนอก	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 2 ต.ป่าแคด	เมือง	เชียงใหม่
53.	ป่าพร้าวใน	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ศรีภูมิ	เมือง	เชียงใหม่
54.	ป่าแพ่ง	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ช้างม้อย	เมือง	เชียงใหม่
55.	ผาบ้อง	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ศรีภูมิ	เมือง	เชียงใหม่
56.	ผาลาด	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 1 ต.สุเทพ	เมือง	เชียงใหม่

ลำดับ	ชื่อวัด	ประเภท	นิกาย	ที่ตั้ง	อำเภอ	จังหวัด
57.	ฝายหิน	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 1 ต.สุเทพ	เมือง	เชียงใหม่
58.	พระเจ้าเม็งราย	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.พระสิงห์	เมือง	เชียงใหม่
59.	พระธาตุคอกคำ	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 3 ต.แม่เหียะ	เมือง	เชียงใหม่
60.	พระธาตุคอกสุเทพ	พระอารามหลวง	มหานิกาย	ม. 9 ต.สุเทพ	เมือง	เชียงใหม่
61.	พระสิงห์	พระอารามหลวง	มหานิกาย	ต.พระสิงห์	เมือง	เชียงใหม่
62.	พวกช้าง	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.หายยา	เมือง	เชียงใหม่
63.	พวกเค็ม	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.พระสิงห์	เมือง	เชียงใหม่
64.	พวกเปี้ย	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.หายยา	เมือง	เชียงใหม่
65.	พวกหงส์	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.พระสิงห์	เมือง	เชียงใหม่
66.	พันดอง	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ช้างคลาน	เมือง	เชียงใหม่
67.	พันเตา	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.พระสิงห์	เมือง	เชียงใหม่
68.	พันแหวน	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.พระสิงห์	เมือง	เชียงใหม่
69.	พันอัน	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.พระสิงห์	เมือง	เชียงใหม่
70.	ฟ่อนสร้อย	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.พระสิงห์	เมือง	เชียงใหม่
71.	ฟ้าฮ่าม	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ฟ้าฮ่าม	เมือง	เชียงใหม่
72.	มณเฑียร	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ศรีภูมิ	เมือง	เชียงใหม่
73.	เมธัง	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.พระสิงห์	เมือง	เชียงใหม่
74.	เมืองกาย	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.วัดเกต	เมือง	เชียงใหม่
75.	เมืองมาง	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.หายยา	เมือง	เชียงใหม่
76.	เมืองตั้ง	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 3 ต.ป่าตัน	เมือง	เชียงใหม่
77.	เมืองสาครน้อย	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 5 ต.หนองหอย	เมือง	เชียงใหม่
78.	แม่หยวก	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ช้างเผือก	เมือง	เชียงใหม่
79.	ร้องอ้อ	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 3 ต.สันผีเสื้อ	เมือง	เชียงใหม่
80.	ไร่เป็ง	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 5 ต.สุเทพ	เมือง	เชียงใหม่
81.	ลอยเคราะห์	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ช้างคลาน	เมือง	เชียงใหม่
82.	ลังกา	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ฟ้าฮ่าม	เมือง	เชียงใหม่
83.	วังสิงห์คำ	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 6 ต.ป่าแดด	เมือง	เชียงใหม่
84.	ศรีเกิด	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.พระสิงห์	เมือง	เชียงใหม่
85.	ศรีโขง	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.วัดเกต	เมือง	เชียงใหม่

ลำดับ	ชื่อวัด	ประเภท	นิกาย	ที่ตั้ง	อำเภอ	จังหวัด
86.	ศรีบัวเงิน	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 2 ต.ท่าศาลา	เมือง	เชียงใหม่
87.	ศรีบุญเรือง	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 2 ต.หนองหอย	เมือง	เชียงใหม่
88.	ศรีปิงเมือง	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.หายยา	เมือง	เชียงใหม่
89.	ศรีสุพรรณ	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.หายยา	เมือง	เชียงใหม่
90.	ศรีโสดา	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 2 ต.สุเทพ	เมือง	เชียงใหม่
91.	สวนดอก	พระอารามหลวง	มหานิกาย	ม. 3 ต.สุเทพ	เมือง	เชียงใหม่
92.	สวนพริก	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม.3 แม่เหียะใน ต.แม่เหียะ	เมือง	เชียงใหม่
93.	สันติธรรม	วัดราษฎร์	ธรรมยุต	ม. 5 ต.ช้างเผือก	เมือง	เชียงใหม่
94.	สันทราย	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 1 ต.ฟ้าฮ่าม	เมือง	เชียงใหม่
95.	สันป่าข่อย	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.วัดเกต	เมือง	เชียงใหม่
96.	สันป่าเลียง	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม.4 ต.หนองหอย	เมือง	เชียงใหม่
97.	ลำเถา	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ศรีภูมิ	เมือง	เชียงใหม่
98.	เสาหิน	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 3 ต.หนองหอย	เมือง	เชียงใหม่
99.	แสนฝาง	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ช้างม่วย	เมือง	เชียงใหม่
100.	หนองคำ	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ช้างม่วย	เมือง	เชียงใหม่
101.	หม้อคำดวง	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ศรีภูมิ	เมือง	เชียงใหม่
102.	หมื่นเงินกอง	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.พระสิงห์	เมือง	เชียงใหม่
103.	หมื่นตุม	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.พระสิงห์	เมือง	เชียงใหม่
104.	หมื่นล้าน	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ศรีภูมิ	เมือง	เชียงใหม่
105.	หมื่นสาร	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.หายยา	เมือง	เชียงใหม่
106.	ใหม่ห้วยทราย	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม.4 ห้วยทราย ต.สุเทพ	เมือง	เชียงใหม่
107.	อุโบสถ	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ม. 2 ต.แม่เหียะ	เมือง	เชียงใหม่
108.	อุโมงค์	วัดราษฎร์	มหานิกาย	เทพ	เมือง	เชียงใหม่
109.	อุ้ทรายคำ	วัดราษฎร์	มหานิกาย	ต.ช้างม่วย	เมือง	เชียงใหม่

